

„Najpierw padają słowa, potem miasta”:

humaniści wobec wojen narracyjnych w regionie Bałtyku

Serdecznie zapraszamy na debatę, która odbędzie się **26 września 2026 r. (sobota) o godz. 14.00 w Pałacu Staszica (Nowy Świat 72) w Warszawie, w sali im. Marii Skłodowskiej-Curie (nr 123).**

Wydarzenie odbędzie się w ramach 30. Festiwalu Nauki w Warszawie.

Kiedy mówimy o bezpieczeństwie europejskim, myślimy przede wszystkim o armiach, granicach, cyberbezpieczeństwie, infrastrukturze krytycznej i odstraszeniu. Tymczasem współczesna wojna toczy się również w sferze informacji, języka, pamięci, tożsamości i społecznych emocji.

Dlatego warto zadać pozornie błahe pytanie: **czy humanistyka może być częścią europejskiego systemu bezpieczeństwa?**

Punktem wyjścia do naszej dyskusji będzie myśl Marthy Nussbaum, że „humanistyka uczy nas widzieć więcej”. W świecie wojny hybrydowej i dezinformacji właśnie ta zdolność – rozumienia kontekstu, rozpoznawania manipulacji, krytycznego interpretowania przekazów i rozumienia innych społeczeństw – może mieć znaczenie strategiczne.

Szczególnie wyraźnie widać to na północno-wschodniej flance UE i NATO, gdzie historia, język, pamięć zbiorowa i tożsamość są nie tylko elementami kultury, lecz także obszarem oddziaływania politycznego i informacyjnego.

Chcemy więc porozmawiać o tym, czy i w jaki sposób humanistyka może być zasobem, który wzmacnia odporność społeczną, pomaga rozpoznawać zagrożenia, chroni przed dezinformacją i buduje spójność wspólnoty demokratycznej. Do dyskusji wnosimy doświadczenia Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk oraz realizowanego Zadania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Humanistyka dla bezpieczeństwa”, a także perspektywę naszego Gościa z Republiki Litewskiej.

To będzie rozmowa o tym, że nasze bezpieczeństwo nie zaczyna się na granicy państwa. Zaczyna się w ludzkich głowach i przekłada na to, jak i o czym mówimy. Co dla nas znaczą język, historia, wspólnota? Czy umiemy rozpoznać zagrożenia ukryte w słowach, dezinformacje i manipulacje?

Udział wezmą:

- dr hab. Iwona Kurz, prof. ucz. – dziekana Wydziału Polonistyki UW;
- dr Dariusz Ivoška – dyrektor Instytutu Języka Litewskiego (Lietuvių kalbos institutas) w Wilnie;
- dr Monika Michaliszyn – letonistka, ambasadorka RP na Łotwie w latach 2018–2024, adiunktka w Katedrze Językoznawstwa Ogólnego, Migowego i Bałtystyki na Wydziale Polonistyki UW;
- dr Małgorzata Kasner (moderacja) – polonistka, lituanistka, zastępczyni dyrektora w Instytucie Sławistyki PAN, była dyrektorka Instytutu Polskiego w Wilnie (2000–2005; 2009–2015).

Wydarzenie jest częścią Zadania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na lata 2026–2027 „Humanistyka dla bezpieczeństwa. Projekt współpracy wzmacniającej badania sławistyczne i ich oddziaływanie na naukę oraz społeczeństwa tzw. flanki wschodniej UE i NATO” (nr MNiSW/2026/DAP/239).

Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Kontakt

Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, ul. Jaracza 1, 00-378 Warszawa
Wiktor Nylec: promocja@ispan.edu.pl, tel. +48 505 822 688